

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра адміністративного і інформаційного права

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
АГРАРНОЇ СФЕРИ
(вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми *Право*
за спеціальністю *081 «Право»*
на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Суми – 2025

Розробники:

Арістова

(підпис)

Ірина Арістова, д.ю.н., професор, зав. кафедри
адміністративного і інформаційного права
(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та
звання, посада)

Чернадчук

(підпис)

Тамара Чернадчук, к.ю.н., доцент, доцент
кафедри адміністративного і інформаційного
права
(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та
звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри адміністративного і інформаційного права	протокол від <u>05.08.2025</u> № <u>13</u>	
	Завідувач кафедри	<u>Арістова</u> (підпис) Ірина АРИСТОВА (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

Кузнецова
(підпис)

Марина КУЗНЕЦОВА

Декан факультету, де реалізується освітня програма

Роговенко
(підпис)

Олег РОГОВЕНКО

Рецензія на робочу програму (додається) надана:

Кравченко
(підпис)

Іван КРАВЧЕНКО

Віта ТКАЧЕНКО

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

М. Бор
(підпис)

Надія Бор
(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 26.08 2025 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ				
1.	Назва ОК	ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОЇ СФЕРИ		
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет, кафедра адміністративного і інформаційного права		
3.	Статус ОК	Вибірковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	Освітньо-професійна програма «Право» за спеціальністю 081 «Право»		
6.	Рівень НРК	Другий (магістерський) рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень		
7.	Семестр та тривалість вивчення	Дисципліна викладається на протязі одного навчального року в 3 семестрі:		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів ЄКТС		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл з.ф.– 150 годин	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота
		Лекційні години	Практичні /семінарські	Лабораторні
	III семестр	8	8	-
10.	Мова навчання	Державна (українська)		
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Тамара Чернадчук, к.ю.н., доцент, доцент кафедри адміністративного і інформаційного права		
11.1	Контактна інформація	tchernadchuk@ukr.net		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Аграрна сфера є стратегічно важливою для соціально-економічного розвитку України, адже забезпечує продовольчу безпеку, формує значну частку ВВП та створює робочі місця, особливо в сільській місцевості. Водночас розвиток аграрного сектору повинен відбуватись у гармонії з природою, економічними потребами та суспільними очікуваннями. Інформаційно-правове забезпечення аграрної сфери — це інструмент формування відповідального, інноваційного, екологічного агровиробництва, що відповідає викликам ХХІ століття. Саме на цьому шляху Україна може досягти продовольчої безпеки, екологічної рівноваги у контексті досягнення цілей сталого розвитку, визначених у глобальному порядку денному ООН до 2030 року, а саме реалізації таких Цілей сталого розвитку, як подолання голоду, збереження екосистем, відповідальне споживання та сталий економічний ріст. Завданням курсу є сформувати у здобувачів блок знань, умінь та фахових компетентностей, необхідних для використання систематизованих знань у сфері інформаційно-правового забезпечення ефективного управління земельними ресурсами, підтримці екологічно безпечного виробництва, впровадженні інновацій та гарантуванні прав усіх учасників аграрного процесу.		
13.	Мета освітнього компонента	Мета освітнього компонента: набуття здобувачами поглиблених та систематизованих теоретичних і практичних знань у сфері сучасного інформаційного й правового забезпечення аграрного сектору, з		

		урахуванням цифровізації, сучасних ІТ-технологій, електронного врядування, а також принципів сталого розвитку відповідно до міжнародних стандартів та Цілей сталого розвитку ООН.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Дисципліна викладається в третьому семестрі. Базою освітнього компонента є курси першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти, а саме Екологічне та земельне право, Інформаційне право, Аграрне право, Актуальні проблеми екологічного та земельного права.
15.	Політика академічної доброчесності	Відповідно до Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ, академічна доброчесність – це сукупність принципів, правил поведінки учасників освітнього процесу, спрямованих на формування самостійної і відповідальної особистості, спроможної вирішувати завдання відповідно до освітнього рівня з дотриманням норм права та суспільної моралі. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, результатів навчання. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається нормативними документами Сумського національного аграрного університету, зокрема Кодексу академічної доброчесності, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).
16.	Ключові слова	Інформаційно-правове забезпечення, цілі сталого розвитку, інформаційні система, інформація, аграрний сектор економіки, цифровізація, інформаційна безпека, кіберзлочини, кіберзлочинність, екологічна безпека, принцип сталого розвитку, міжнародно-правові стандарти.
17.	Посилання на курс у Moodle <i>Інформаційно-правове забезпечення аграрної сфери</i>	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1542 у стадії оновлення

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література
	Аудиторна робота	Само- стійна робот а		
	Лк	П.з / семін .з		
<i>Тема 1: Інформаційне забезпечення агропромислового комплексу.</i> План: Інформаційно-правові засади сталого розвитку. Поняття, склад та види інформаційних технологій в аграрній сфері. Сучасні інноваційні технології в аграрному секторі: основна характеристика та перспективи впровадження. Інформаційні технології: сутність та значення в агропромисловому комплексі. Правова характеристика інформації в сфері аграрного виробництва.	2	-	26	2.1.1. Нормативно-правова база (13, 17, 35, 36) 2.1. 2. Підручники, посібники (1-3, 5, 10, 11, 13, 15) 2.1.3. Методичне забезпечення (1) 2.1.4. Інші джерела (2-4, 9-11, 17)
<i>Тема 2. Інформаційно-правові відносини в аграрному секторі економіки України.</i> План: Поняття, зміст та види інформаційно-правових відносин у галузях АПК. Суб'єкти інформаційно-правових відносин у галузях АПК, їх види. Правовий статус учасників інформаційно-правових відносин.	2	2	26	2.1.1. Нормативно-правова база (1,4,5,8-13,16,17,21,22,28, 30) 2.1. 2. Підручники, посібники (1-3, 5, 9-11, 13, 15) 2.1.3. Методичне забезпечення (1) 2.1.4. Інші джерела (1,5-17)
<i>Тема 3. Система інформаційного законодавства України в аграрній сфері..</i> План: Розвиток інформаційного законодавства в аграрному секторі. Нормативно-правове забезпечення інформаційної сфери. Захист інформації та інформаційна безпека в агросфері. Правові механізми забезпечення сталого розвитку відповідно до міжнародних стандартів.	-	2	30	2.1.1. Нормативно-правова база (1-36) 2.1. 2. Підручники, посібники (1-3, 5, 9-15) 2.1.3. Методичне забезпечення (1) 2.1.4. Інші джерела (2,4,12,15)
<i>Тема 4. Інформаційне забезпечення управління підприємствами агропромислового комплексу..</i> План: Особливості інформаційного забезпечення управління підприємствами АПК. Інноваційні технології бізнес-планування. Електронне врядування та державні інформаційні ресурси. Інформаційно-маркетингові центри в агропромисловому	2	2	26	2.1.1. Нормативно-правова база (1-36) 2.1. 2. Підручники, посібники (1-15) 2.1.3. Методичне забезпечення (1) 2.1.4. Інші джерела (1,2,7-11, 16, 17)

комплексі. Правові засади інформаційного консалтингу в забезпеченні агропромислового комплексу. Дорадництво в сільському господарстві.				
Тема 5. Особливості інформаційно-правового забезпечення діяльності основних галузей АПК. План: Особливості інформаційно-правового забезпечення діяльності сільськогосподарських товаровиробників. Інформаційно-правове забезпечення агроекологічної діяльності..	2	2	26	2.1.1. Нормативно-правова база (1-36) 2.1.2. Підручники, посібники (1-15) 2.1.3. Методичне забезпечення (1) 2.1.4. Інші джерела (1-21)
Ітого	8	8	134	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	Кількість годин
<u>ДРН1.</u> розуміти сутність та значення інформаційно-правового забезпечення в аграрній сфері. аналізувати основні законодавчі та нормативно-правові акти України й міжнародні стандарти, що регулюють аграрну діяльність, земельні відносини та обіг аграрної інформації, визначати роль цифрових технологій, електронних реєстрів та баз даних у забезпеченні прозорості аграрних процесів.	- проведення лекційних та практичних занять мультимедійними презентаціями до кожної з тем;	4	– додаткове опрацювання лекційного матеріалу; – підготовка до практичних і семінарських робіт; – проходження тренувального тестування; – написання реферату, письмова робота.	33
<u>ДРН2.</u> аналізувати законодавчі і нормативних документи України й міжнародні стандарти, що регулюють аграрну діяльність з урахуванням специфіки аграрного сектору та здійснювати систематизацію правової та галузевої інформації з відкритих і спеціалізованих джерел. Оцінювати достовір-	– робота з літературними джерелами і нормативно-правовими актами; – тематична дискусія з визначених питань в сфері інформаційно-правового забезпечення аграрного сектора;	4	– додаткове опрацювання лекційного матеріалу; – підготовка до практичних і семінарських робіт; – проходження тренувального тестування; – написання реферату, письмова робота.	33

ність та юридичну силу інформаційних ресурсів.				
ДРН3. обґрунтовувати свою правову позицію, дискутувати зі складних правових проблем, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи стосовно напрямів удосконалення правових механізмів на основі виявлених інформаційних потреб в аграрному секторі економіки;	– робота з літературними джерелами і нормативно-правовими актами; – тематична дискусія з визначених питань в сфері інформаційно-правового забезпечення аграрного сектора; – аналіз спірних ситуацій, що виникають між суб'єктами аграрної сфери;	4	– додаткове опрацювання лекційного матеріалу; – підготовка до практичних і семінарських робіт; – проходження тренувального тестування; – написання реферату, письмова робота.	34
ДРН4. обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування у сфері земельних, майнових та екологічних відносин.; приймати ефективні рішення щодо взаємодії з фахівцями інших галузей (землепорядниками, екологами, IT-спеціалістами) з метою вирішення комплексних завдань аграрної сфери.	– пошукова робота, робота з джерелами; – індивідуальна дослідницька робота; – обговорення на заняттях ситуацій, які є найбільш важливими для сучасного аграрно-промислового сектору економіки.	4	– підготовка до захисту індивідуальної дослідницької роботи; – проходження тренувального тестування; – написання письмової роботи.	34
Всього годин		16		134

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
Осінній семестр			
1.	<i>Семінарське заняття</i> 1. Інформаційне забезпечення агропромислового комплексу.	5 бала /5%	До 3 тижня
2.	<i>Семінарське заняття</i> 2. Інформаційно-правові відносини в аграрному секторі економіки України.	5 бала /5%	До 5 тижня
3.	<i>Семінарське заняття</i> 3. Система інформаційного законодавства України в аграрній сфері.	5 бала /5%	До 7 тижня
6.	Модульний контроль (тест множинного вибору)	20 балів /20%	До 8 тижня
7.	<i>Семінарське заняття</i> 4. Інформаційне забезпечення управління підприємствами агропромислового комплексу.	7 балів /7%	До 13 тижня
8.	<i>Семінарське заняття</i> 5. Особливості інформаційно-правового забезпечення діяльності основних галузей АПК.	8 балів /8%	До 16 тижня
12.	Модульний контроль (тест множинного вибору)	20 балів /20%	До 18 тижня
13.	Залік	30 балів /30%	До 18 тижня

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Есе, реферат	0-5 балів	5-15 балів	15-27 балів	27-30 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Вирішення задач і ситуаційних завдань	Задача розв'язана невірно; відповідь на ситуаційне завдання є необґрунтованою та алогічною	Відповідь на ситуаційне завдання є недостатньо аргументованою; алгоритм розв'язку задачі є вірним, однак допущені помилки	Відповідь на ситуаційне завдання є недостатньо аргументованою; алгоритм розв'язку задачі є вірним, однак допущені незначні помилки	Відповідь містить послідовний та аргументований розв'язок задачі (ситуації)
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Модульний контроль (тест множинного вибору)	0-5 балів	6-10 балів	11-18 балів	20 балів
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Залік	0-5 балів	5-15 балів	15-27 балів	27-30 балів
	Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, складові питань відсутні або недостатньо розкриті	Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, складові питань недостатньо розкриті	Студент достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, складові питань розкриті	Студент гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, складові питань повністю розкриті

5.3. Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Усне (письмове) опитування після вивчення кожної теми	Після завершення вивчення теми
2.	Письмовий зворотний зв'язок на есе	Протягом 1 тижня після складання

3.	Проходження тестування з атестації та модульного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Відповідно до графіку навчального процесу
4.	Захист практичних робіт	Через тиждень після їх здачі
5.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над практичними роботами упродовж занять	Упродовж всього семестру

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА) (ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОЇ СФЕРИ)

2.1. Основні джерела

2.1.1. Нормативно-правова база

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 року № 2456-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=436-15>
3. Женевська декларація принципів «Побудова інформаційного суспільства: глобальна задача в новому тисячолітті» від 12 грудня 2003 р. [Електронний ресурс]. / Верховна Рада України. Режим доступу: http://informationsociety.wordpress.com/basics/wsis_outcomes/dp
4. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» № 794-VII від 27 лютого 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
5. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» № 3166-VI від 17 березня 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>
6. Закон України «Про інформацію» від 02 жовтня 1992 року № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
7. Закон України «Про доступ до публічної інформації» № 2939-VI від 13 січня 2011 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
8. Закон України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг» від 15 липня 2021 року № 1689-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text>
9. Закон України «Про Національну інфраструктуру геопросторових даних»: від 13 квітня 2020 року № 4452-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554-20#Text>
10. Закон України «Про державний земельний кадастр» № 3613-VI від 07 липня 2011 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text>
11. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» № 851-IV від 22 травня 2003 року URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/851-15>
12. Закон України «Про електронні довірчі послуги» від 05.10.2017 № 2155-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2155-19>
13. Закон України «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року» від 18 жовтня 2005 № 2982-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2982-15#Text>
14. Закон України «16. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 05.10.2017 № 2163-19 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2163-19>
15. Закон України «Про насіння і садивний матеріал» від 26 грудня 2002 року № 411-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>
16. Закон України «Про фермерське господарство» № 973-IV від 19 червня 2003 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text>
17. Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» № 1877-IV від 23 червня 2004 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text>

18. Закон України «Про офіційну статистику» від 16 серпня 2022 № 2524-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#n350>
19. Закон України «Про науково-технічну інформацію» від 25 червня 1993 року № 3322-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text>
20. Закон України «Про рекламу» від 3 липня 1996 року 270/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80#Text>
21. Закон України «Про оптові ринки сільськогосподарської продукції» від 25 червня 2009 року № 1561-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#n831>
22. Закон України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» від 17 червня 2004 року № 1807-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20#Text>
23. Закон України «Про оренду землі» від 6 жовтня 1998 року № 161-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text>
24. Закон України «Про державний бюджет» (приймається щорічно) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>
25. Кіотський протокол до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату (ратифіковано Законом N 1430-IV (1430-15) від 04.02.2004) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_801#Text
26. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
27. Конвенція про кіберзлочинність ратифікована Законом України від 07.09.2005 р. № 2824-IV URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_575#Text
28. Постанова КМУ України «Деякі питання функціонування інформаційно-комунікаційної системи “Державний аграрний реєстр» від 13 травня 2025 р. № 549 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/549-2025-%D0%BF#Text>
29. Постанова КМУ України «Деякі питання ведення та функціонування Державного земельного кадастру в умовах воєнного стану» від 7 травня 2022 р. № 564 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2022-%D0%BF#Text>
30. Постанова КМУ України «Про Аграрний фонд» від 6 липня 2005 р. № 543 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/543-2005-%D0%BF#Text>
31. «Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру» затв. Пост. КМУ України від 17 жовтня 2012 р. № 1051. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012-%D0%BF#Text>
32. «Про затвердження Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року» затв. Пост. КМУ України від 19 вересня 2007 р. № 1158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1158-2007-%D0%BF#Text>
33. «Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру сертифікатів затвердження типу» затв. Пост. КМУ України від 14 січня 2025 р. № 27 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/27-2025-%D0%BF#Text>
34. «ПЕРЕЛІК відомостей, що становлять службову інформацію в Міністерстві аграрної політики та продовольства України» Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 19 червня 2023 року № 1292 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1292932-23#Text>
35. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року» від 25 вересня 2015 року № 70/1. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/ares70d1_ru.pdf

36. Указ Президента України « Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30 вересня 2019 року № 722/2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

2.1.2. Підручники, посібники

1. Аграрне право України: підручник / за ред. А. М. Статівки. Х.: Право, 2021. 512 с.
2. Адміністративне право України / Ю. П. Битяк та ін. Х.: Право, 2022.
3. Алексійчук В.М., Асаула М.І., Брязгун Н.П., Вітковський М. П., Дем'яненко М.Я. Організація інформаційно-консультаційного забезпечення АПК України / Петро Трохимович Саблук (ред.). К., 2013. 437 с.
4. Безкровний М. Ф. Організація інформаційно-консультаційної діяльності : навч. посібник [для студ. ВНЗ]. К. : Каравела, 2008. 456 с.
5. Береза А. М. Основи створення інформаційних систем : навч. посібник. Вид. 2-ге, перероб. і допов. К. : КНЕУ, 2011. 205 с.
6. Бородіна О.М. Сільськогосподарське дорадництво та проблеми його кадрового забезпечення. К.: ІАЕ УААН, 2011. 72 с.
7. Бутенко Т.А. Аграрний консалтинг: Конспект лекцій / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Х., 2015. 46 с.
8. Електронне врядування в Україні: правові засади / В. П. Тихий. К.: Юрінком Інтер, 2020. 278 с.
9. Земельне право України: підручник / за ред. В. І. Семчика. К.: Юрінком Інтер, 2020. 480 с..
10. Інформаційне право України: підручник / О. В. Задорожній, Т. В. Бондаренко. К.: КНТ, 2021. 360 с.
11. Організація інформаційно-консультаційного забезпечення АПК України. За ред.. академіка УААН П.Т. Каблука. К.: ІАЕ УААН. 2013. 437с.
12. Публічні електронні реєстри в аграрному секторі: навч. посібник / І. О. Коваль, С. А. Мельничук. К.: Університет «КРОК», 2022. 152 с.
13. Сільське господарство і право: навч. посібник / О. М. Крупчан, В. Ф. Опришко. К.: Наук. думка, 2022. 328 с.
14. Тихомиров О.О. Юридична відповідальність за правопорушення в інформаційній сфері: навч. посіб. Київ: Нац. акад. СБУ, 2015. 173 с.
15. Цифровізація в аграрному секторі України: аналітичний огляд / Проєкт USAID AGRO. 2023. 120 с..

2.1.3. Методичне забезпечення

1. Навчально - методичний комплекс з дисципліни «Інформаційно-правове забезпечення аграрної сфери», на платформі Moodle, СНАУ, в стадії оновлення.

2.1.4. Інші джерела

1. Агарков А. О. Інформаційно-консультаційне забезпечення в системі управління сільськогосподарськими підприємствами: автореф дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» Харків : ХНАУ, 2010. 20 с.
2. Арістова І.В. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти: Моногр. / За заг. ред Бандурки О.М. Х.: Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2000. 368 с.

3. Арістова І. В., Курило, О. Ю. Калугін. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в аграрний сектор економіки України: організаційно-правовий аспект: монографія. [за заг. ред. І.В.Арістової]. К. Редакційно-видавничий центр НУБіП України, 2014. 193 с.
4. Арістова І.В. Система права України в умовах інформаційного суспільства та цифрової економіки. *Приватне та публічне право*. 2020. № 3. С. 44-51. URL: http://pp-law.in.ua/archive/3_2020/11.pdf
5. Бородіна О.М. Концептуальні основи розвитку дорадчих служб в Україні. *Економіка АПК*. 2015. №3. С 31-38
6. Бутенко Т.А. Аналіз та тенденції розвитку системи інформаційно-консультаційного обслуговування агропромислового виробництва в Україні // *Розвиток фінансової системи України в умовах ринкових трансформацій: Зб. матеріалів II Всеукр. наук.-практ. конф. вчених, викладачів та практичних працівників*. Вінниця: „Ландо ЛТД”, 2014. С. 279-284.
7. Васильченко О. Цифрова трансформація державного управління земельними ресурсами в Україні. *Економіка АПК*. 2022. № 2. С. 45–49.
8. Глущенко О. М. Електронне врядування як інструмент модернізації аграрної політики // *Юридичний вісник України*, 2021, № 18.
9. Зозуля О. В. Цифровізація аграрного сектору економіки України: правові аспекти // *Аграрне право України*. 2022. № 4. С. 25–32.
10. Іван Кравченко, Тамара Чернадчук. Організаційно-правові засади впровадження цифрових адміністративних послуг як напрям вдосконалення публічного управління. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 3. С. 291-294. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-3/67> URL: http://www.lsej.org.ua/3_2025/69.pdf
11. Кальна-Дубінюк Т.П. Досвід реалізації інформаційно-консультаційних програм служби Екстеншн у світі та модель їх розвитку в Україні. *Зб. Вісник НАУ*. Вип. 41, 2015. С. 56-61.
12. Макогонюк Ю. Ю. Організаційно-правові засади забезпечення права на доступ до публічної інформації в екологічній сфері України: дис.. канд юрид наук: 12.00.07 / Ю. Ю. Макогонюк. К, 2017. 241 с.
13. Чернадчук Т.О. До питання концепції інформаційних правовідносин в бюджетній сфері. *Публічне право*. 2017. № 2 (22). С. 109-115.
14. Чернадчук Т.О. Правове регулювання інформаційних відносин в сфері банківської діяльності: дис. ... канд. юрид наук : 12.00.07. 3., 2012. 224 с.
15. Чернадчук Т.О. До питання боротьби з кіберзлочинністю в сфері протидії загрози інформаційній безпеці країни в умовах цифрової трансформації. *Науковий журнал «Приватне та публічне право»*. 2021. № 1 С.54-59. http://pp-law.in.ua/archive/1_2021/11.pdf
16. Чернадчук Т.О. Окремі питання правових засад здійснення державного контролю як функції публічного управління в умовах цифрової трансформації України на шляху до Європейського Союзу. The Future of Science, Technology and Economy: Collection of Scientific Papers "International Scientific Unity" with Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference. March 19-21, 2025. Sofia, Bulgaria. С. 186-190. DOI: 10.70286/ISU-19.03.2025 URL: https://isu-conference.com/wp-content/uploads/2025/03/Sofia_Bulgaria_19.03.25.pdf
17. Юзва Р.П. Інформаційне забезпечення управління підприємством в умовах автоматизованих інформаційних систем. *Сталий розвиток економіки*. 2011. № 7. С. 64-67.
18. Aristova, I.V., Zapara, S.I., Bielov, D.M., Kaliuzhna, S.V. and Chernadchuk, T.O. 2019. Legal Status of Local Self-government Authorities of Ukraine in the Conditions of Information Society Development: Research Methodology. *Journal of Advanced Research in Law and*

Economics, Volume X, Winter, 8(46): 352–357. URL:
<https://journals.aserspublishing.eu/jarle/article/view/5270>

19. Chernadchuk, T., Yasynok, D., Gordieiev, V., Klietsova, N., & Boiko, V. (2022) The European court of human rights, its judicial lawmaking and its impact on the case law of national courts. *Ad Alta: Journal of interdisciplinary research*, 12(1), XXVII, 176-180.
20. Bogachov, Sergii; Chernadchuk, Tamara; Plakhotnik, Olena; Skuratovych, Irina; Snigerov, Oleksandr. Mechanism of formation of innovation security and activation of innovation activity of corporations. *Journal of Security & Sustainability Issues*, 2020, v. 10, n. 2, p. 655-668, URL: [http://doi.org/10.9770/jssi.2020.10.2\(23\)](http://doi.org/10.9770/jssi.2020.10.2(23)).
21. Klochko, A., Chernadchuk, T., Klietsova, N., ... Bryzhan, Y., Kyrylenko, V. Economic and legal principles of social protection of military personnel: World experience and Ukraine. *Edelweiss Applied Science and Technology*, Vol. 8 No. 5 (2024), p. 735–746. DOI: 10.55214/25768484.v8i5.1739 URL: <https://doi.org/10.55214/25768484.v8i5.1739>

2.2. Додаткові джерела

Офіційні веб-сайти органів державної влади України

1. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт URL: :
<http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index/>
2. Державний аграрний реєстр (ДАР). URL: <https://dar.gov.ua>
3. Міністерство аграрної політики та продовольства України URL: <https://minagro.gov.ua>
4. Портал відкритих даних України – <https://data.gov.ua>
5. Національна інфраструктура геопросторових даних (НІГД) URL: <https://nsdi.gov.ua>
6. Geoportal Держгеокадастру URL: <https://map.land.gov.ua>
7. USAID AGRO Program – Звіти та аналітика щодо цифровізації аграрного сектору.
<https://www.usaid.gov/ukraine/agro>

Рецензія на робочу програму (силабус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	+		
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають НРК			
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)	+		
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	+		
Результати навчання стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)	+		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання	+		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження	+		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	+		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	+		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	+		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання	+		
Література є актуальною	+		

Рецензенти:

Член проектної групи ОП

Грало
(назва)Т. Кравченко
(ПІБ)

(підпис)

Викладач кафедри

адаптації інформ. преле
(назва)

(посада, ПІБ)

В. Тищенко
(підпис)

(підпис)